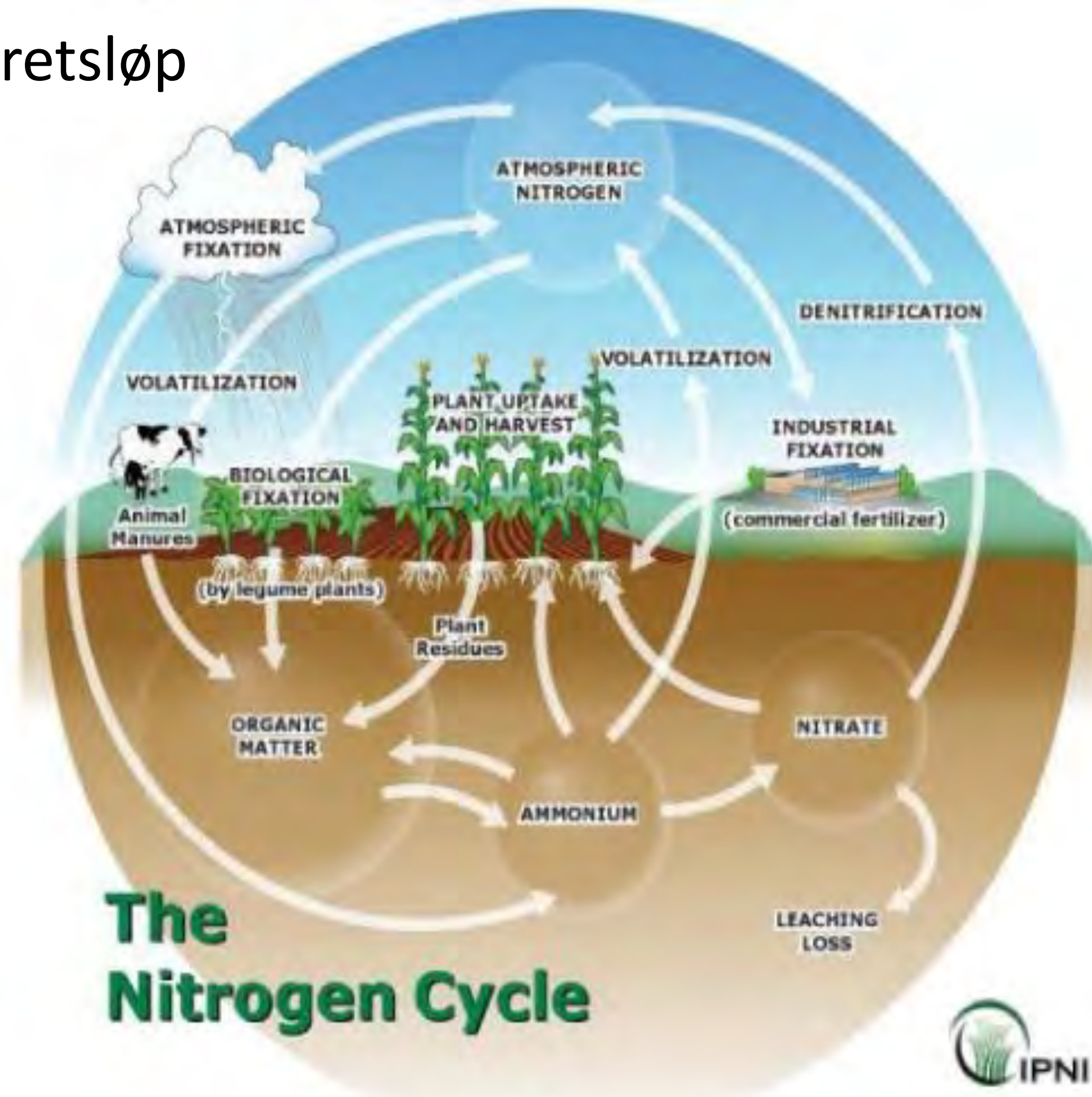

Nitrogenkretsløp og avrenning

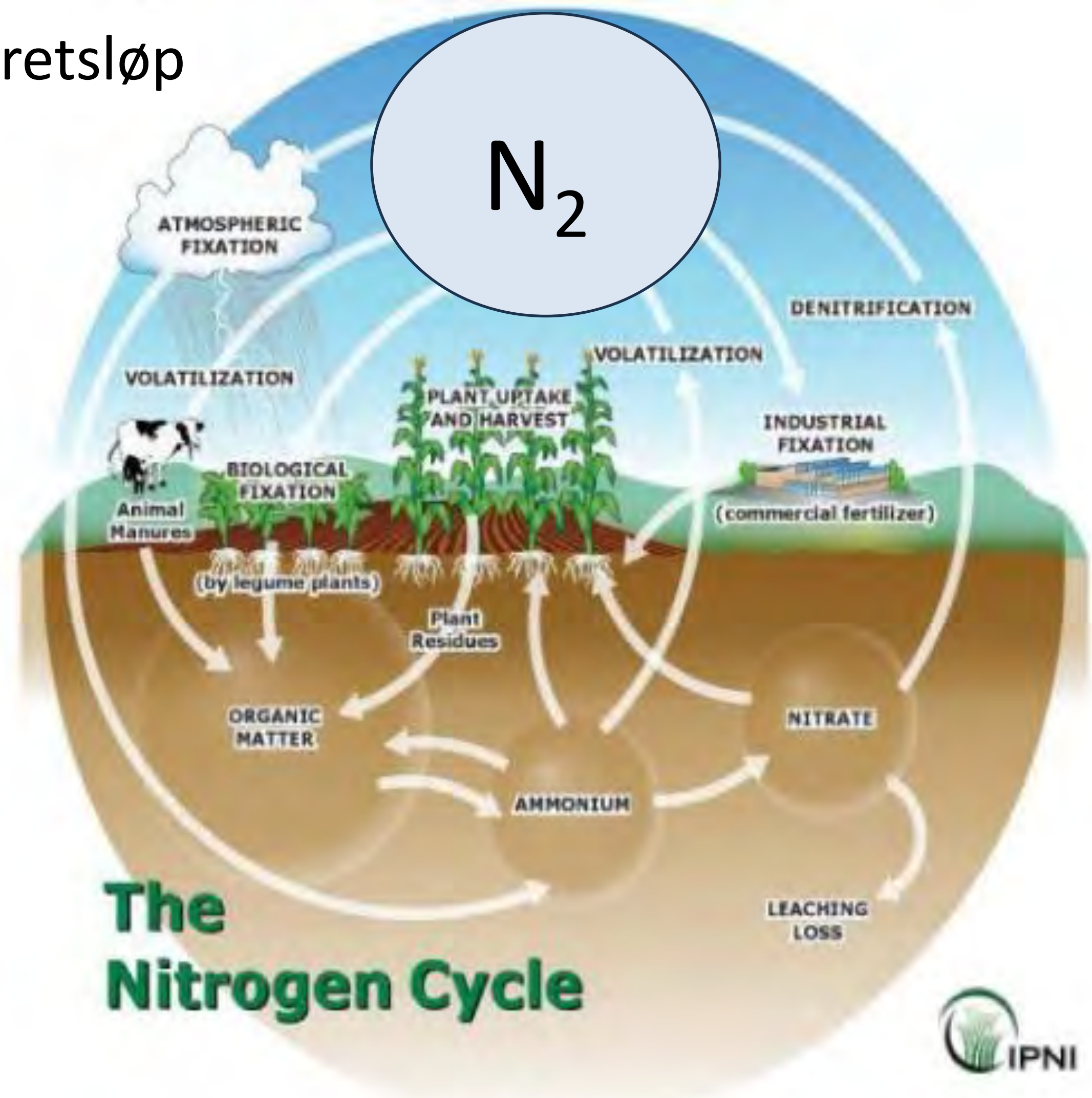
29. juni 2023, Sissel Hansen

Nitrogenets kretsløp

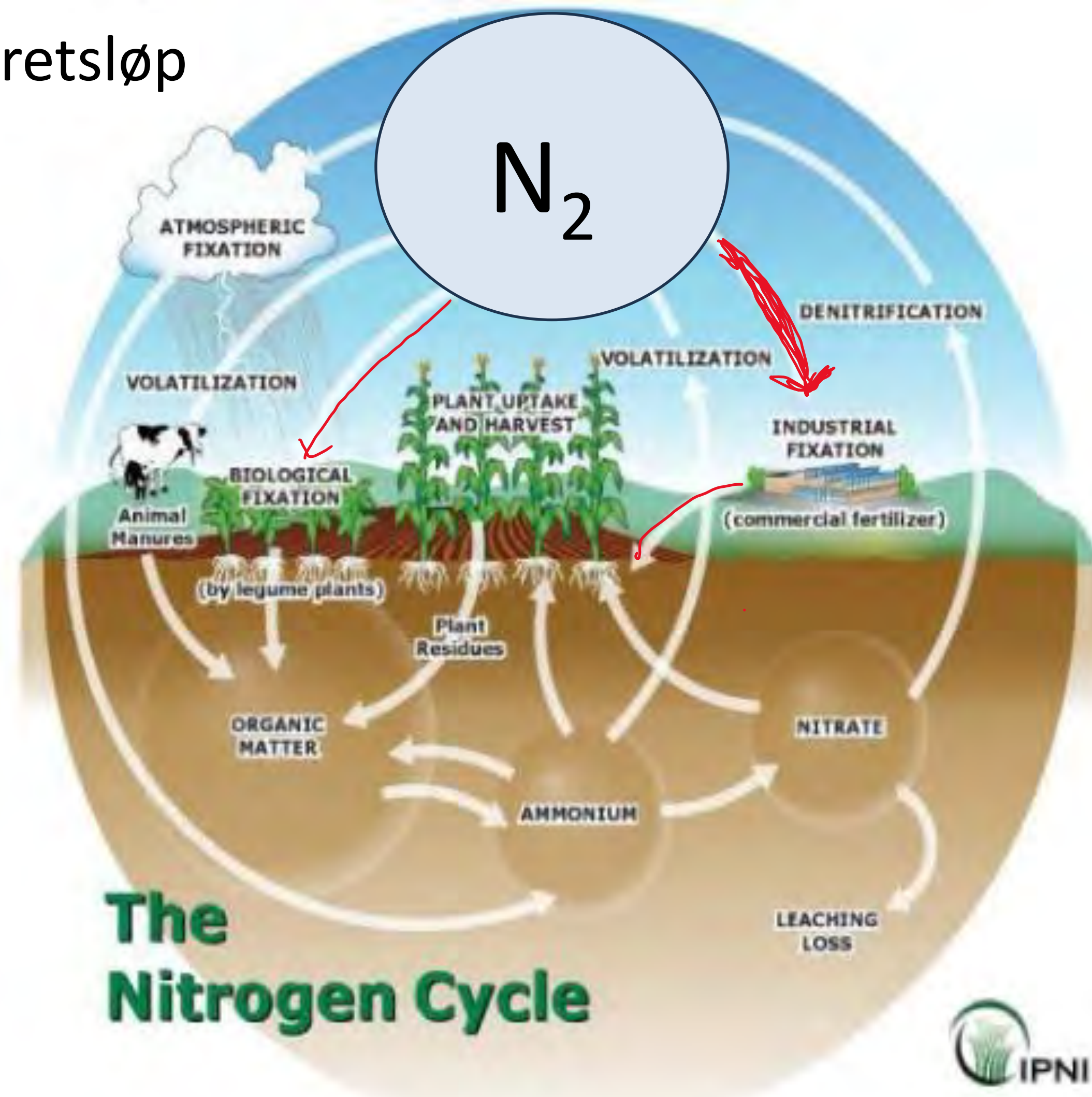
Overskudd av reaktivt nitrogen en stor, lokal og global miljøtrussel

Nitrogenets kretsløp

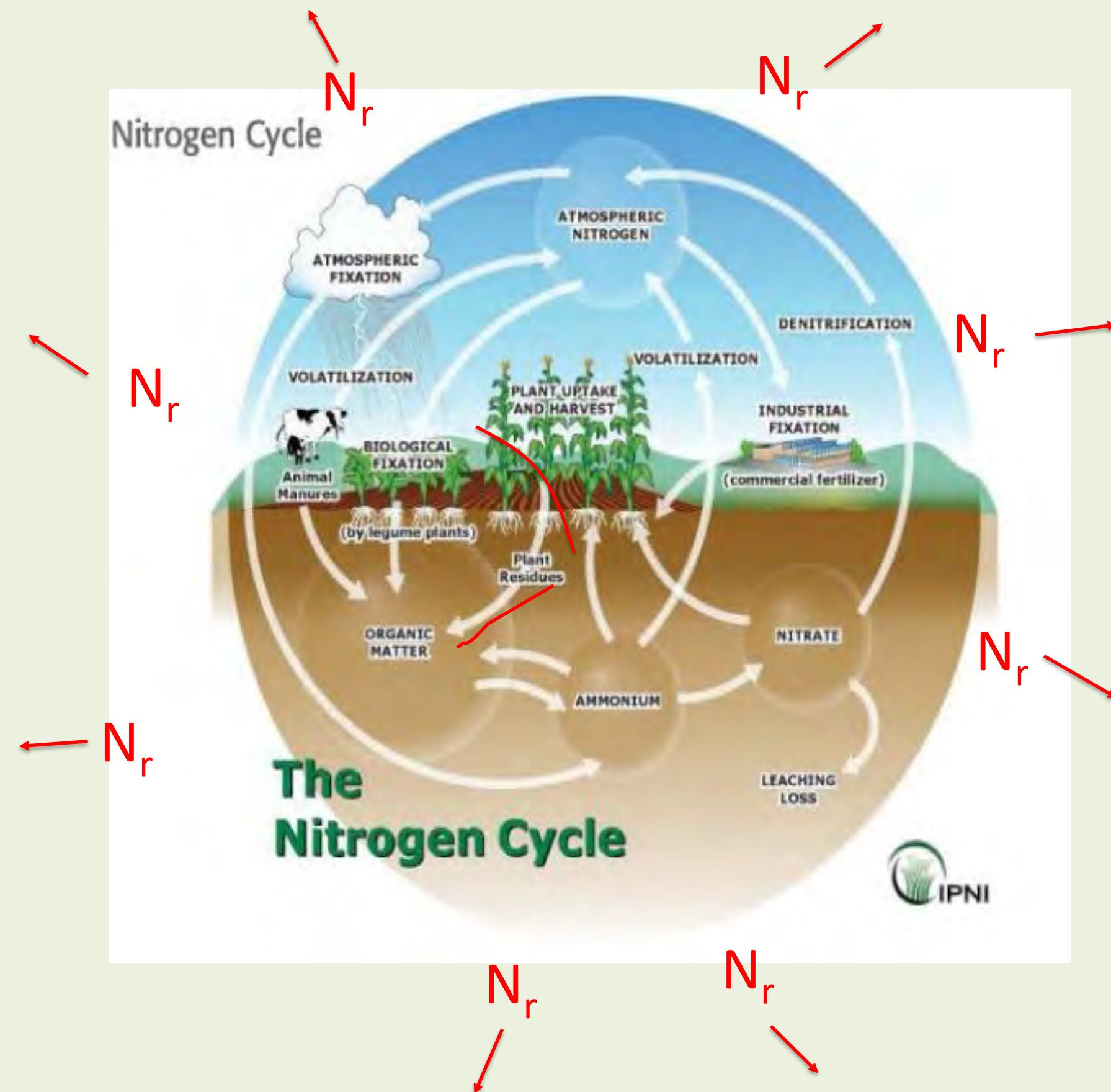
Reaktivt nitrogen er det nitrogenet som er biologisk tilgjengelig
=
alt nitrogen unntatt N_2 som 78% av atmosfæren består av

Nitrogenets kretsløp

Mennesket lager reaktivt nitrogen ved industriell og biologisk binding

- Reaktivt nitrogen påvirker alt liv

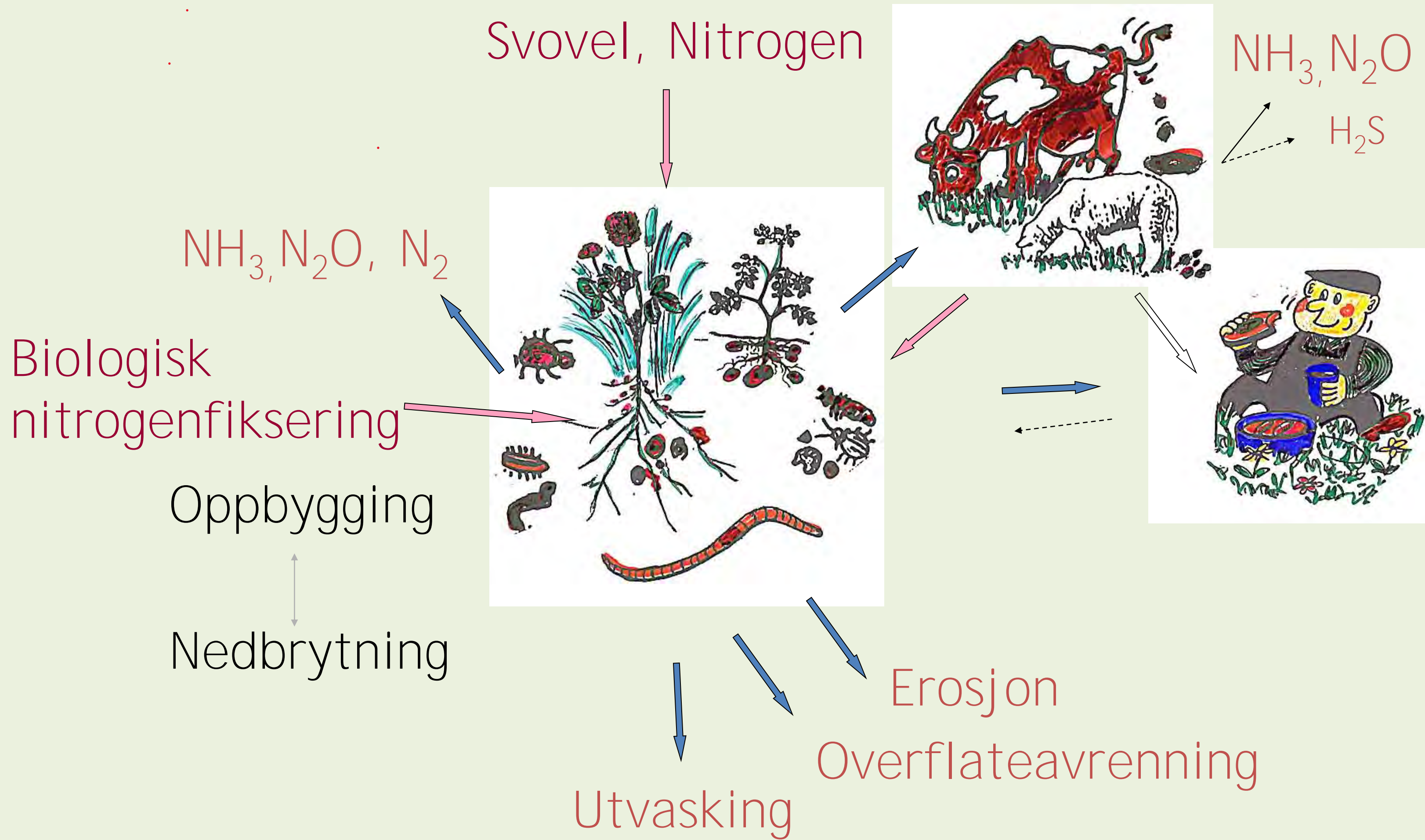

CREDITS: IPNI, <http://cdn.extension.udel.edu/>

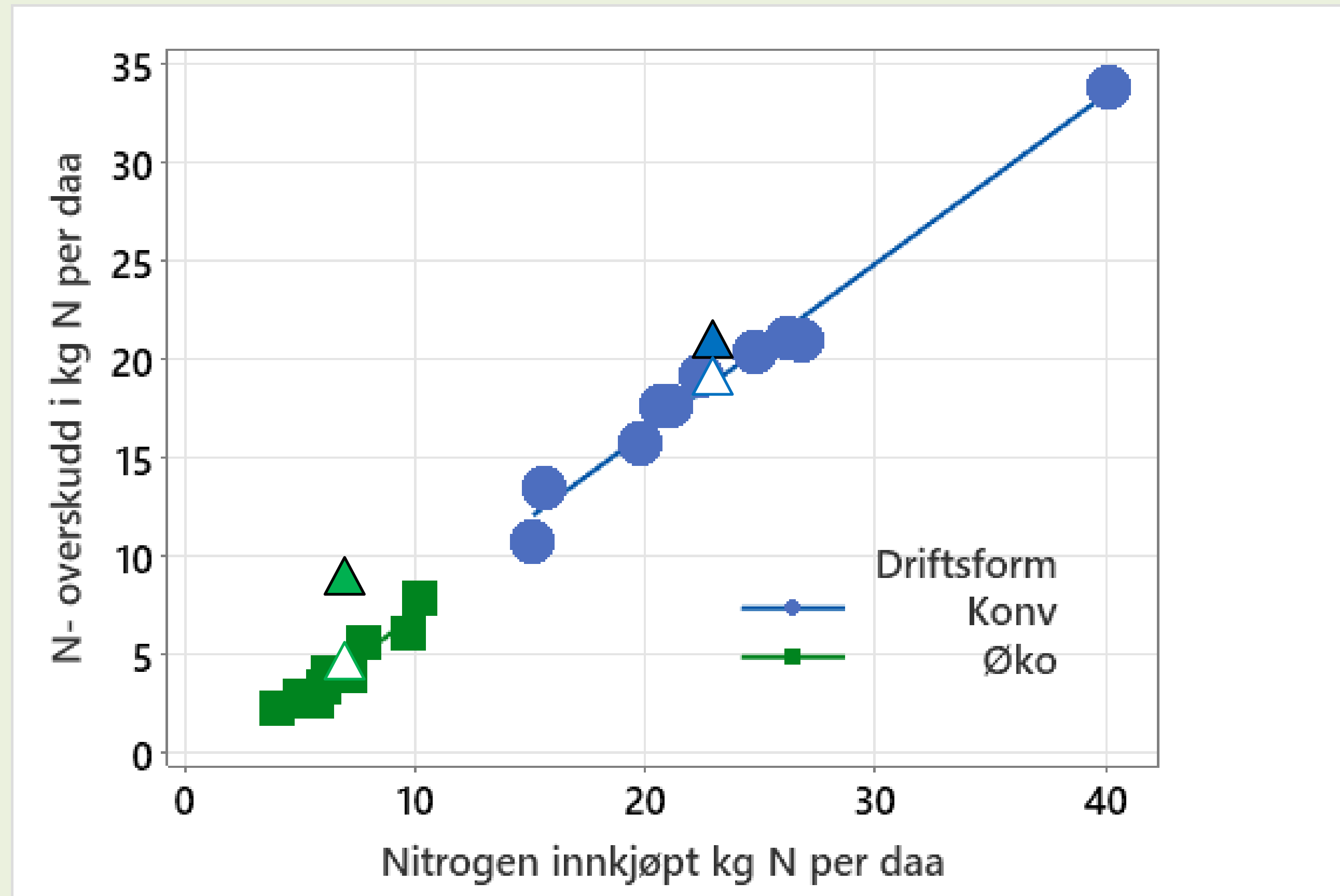
På feil sted gir det effekter vi ikke ønsker

- Eutrofiering
- Økt nitrat i vann
- Algeoppblomstring
- Okysgenmangel
- Døde soner
- Forsuring
- Lystgass

Næringsstoffkretsløp, dyr og mennesker

Nitrogenoverskudd melkeproduksjon, 20 gårder Møre & Romsdal

Det meste av innkjøpt nitrogen er i fôr og gjødsel

Tiltak for bedre nitrogenforvaltning i norsk jordbruk

NIBIO RAPPORT | VOL. 9 | NR. 44 | 2023

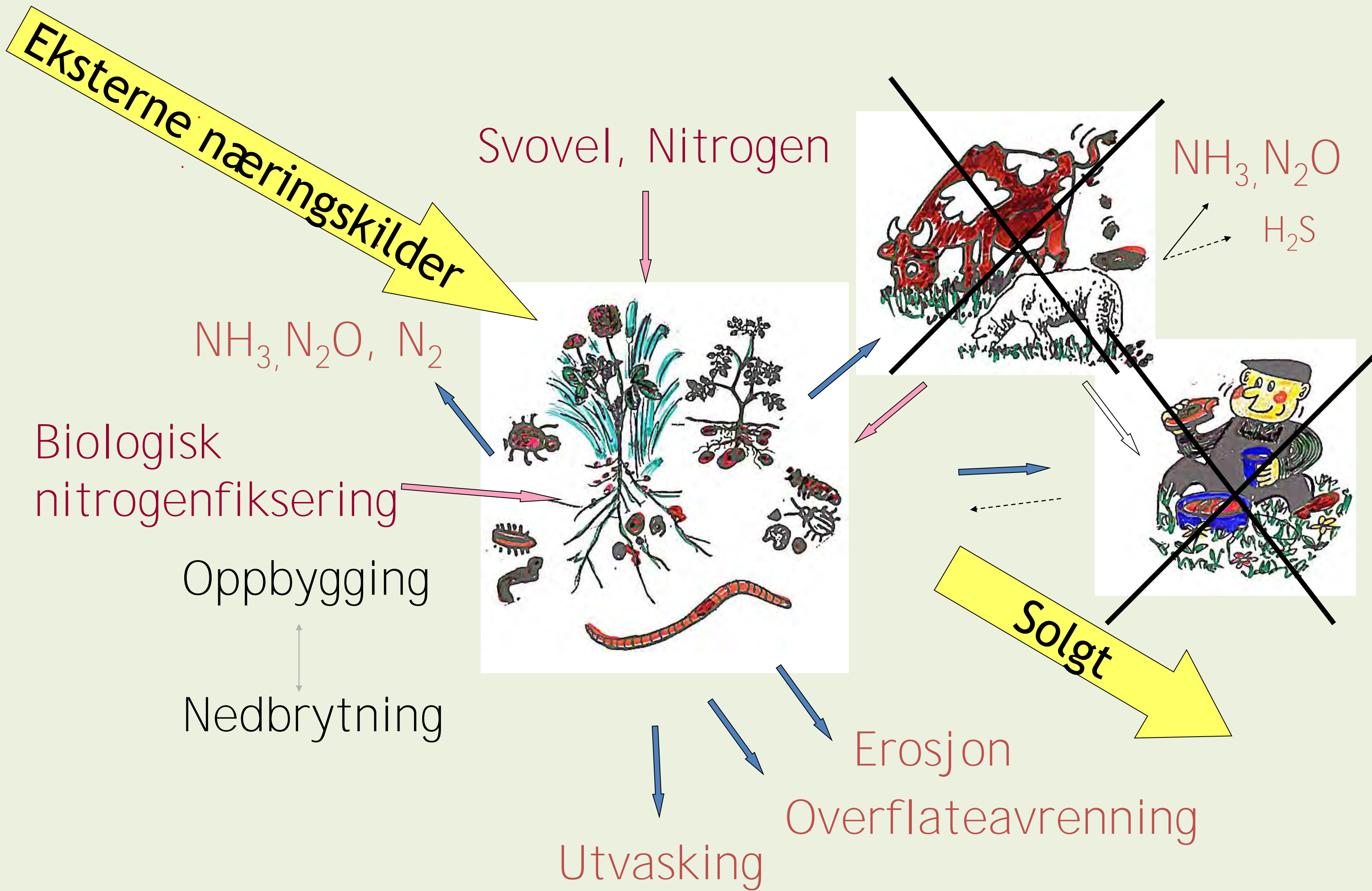
Marianne Bechmann, Randi Berland Frøseth og Synnøve Rivedal, Eva Brod, Franziska Fischer, Till Seehusen og Anne Falk Øgaard.

Innhold

- Mineralgjødning
- Husdyrgjødsel
- Husdyrhold
- Resirkulering
- Jord og planter
- Rense tiltak /avbøtende tiltak
- Vurdering av tiltak

Næringsstoffkretsløp

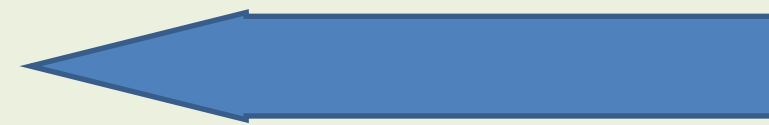

Uønska «Nisser på lasset» når ikke økologisk materiale brukes til gjødsel i økologisk landbruk

– skade på planter også i svært små mengder

McKinnon m.fl. 2021

Trygg resirkulering fra samfunnet mulig ?

Struvitt

Struvitt inneholder næringsstoffene nitrogen, magnesium og fosfor: $\text{NH}_4\text{MgPO}_4 \cdot 6\text{H}_2\text{O}$.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Fakultetet for miljøvitenskap og teknologi
Institutt for miljøvitenskap

Masteroppgave 2014
60 stp

Gjenvinning av fosfor som struvitt ved Hias renseanlegg

Phosphorus recovery by struvite on Hias wastewater treatment plant

Hans Emil Glestad

Effects of struvite application on soil and plants: a short-term field study

NORSØK REPORT | VOL. 4 | NR. 10 | 2019

Tatiana Rittl, Tore Krogstad, Sondre Eikås, Torgeir Saltnes, Gjermund Sørensen, Hans Emil Glestad,
Anne-Kristin Løes

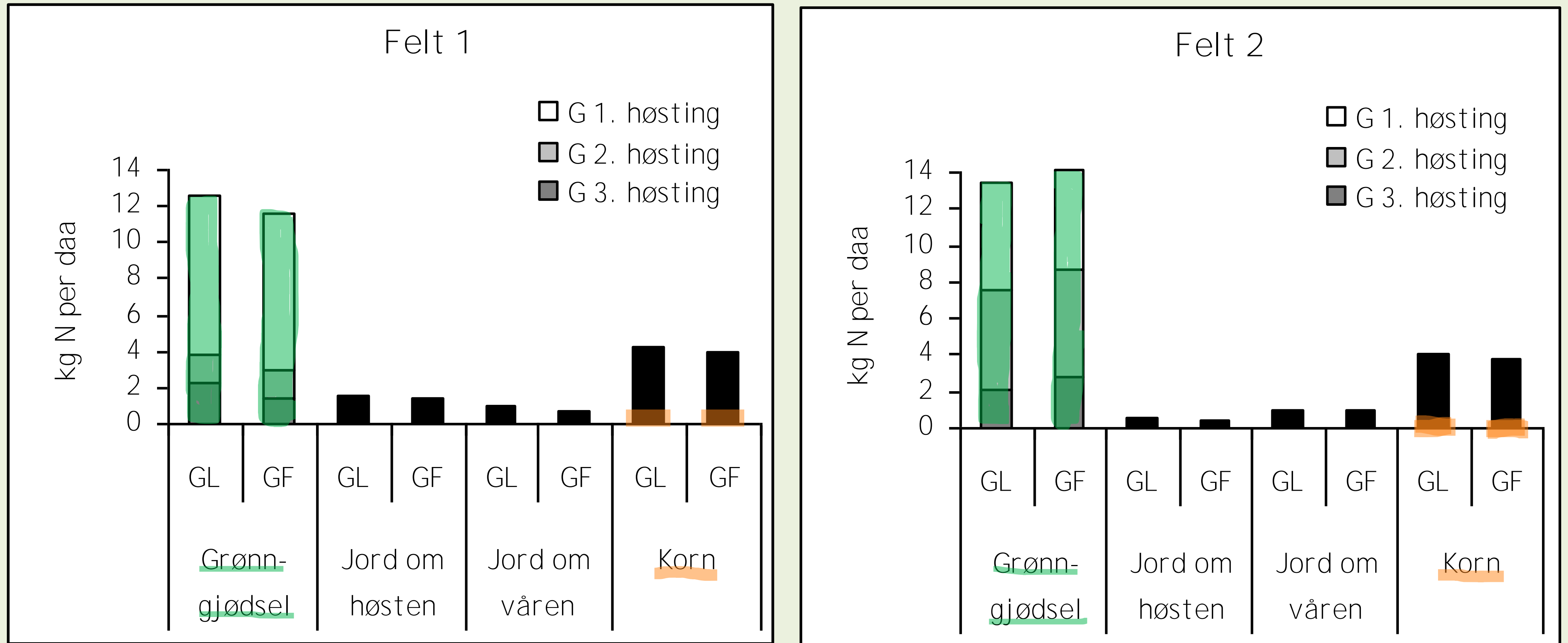
Redusert nitrogen-avrenning

- Lavere gjødslingsnivå enn dagens anbefalinger
- Reduser tida med naken jord
- Tenk vekstskifte slik at vekster med dypt rotsystem dyrkes der det er mye næring i jorda
- Fangvekster (50-60% redusert N-avrenning)
  - unngå vekster som drepes av frosten om vinteren
  - belgvekster brukes i blanding med andre vekster

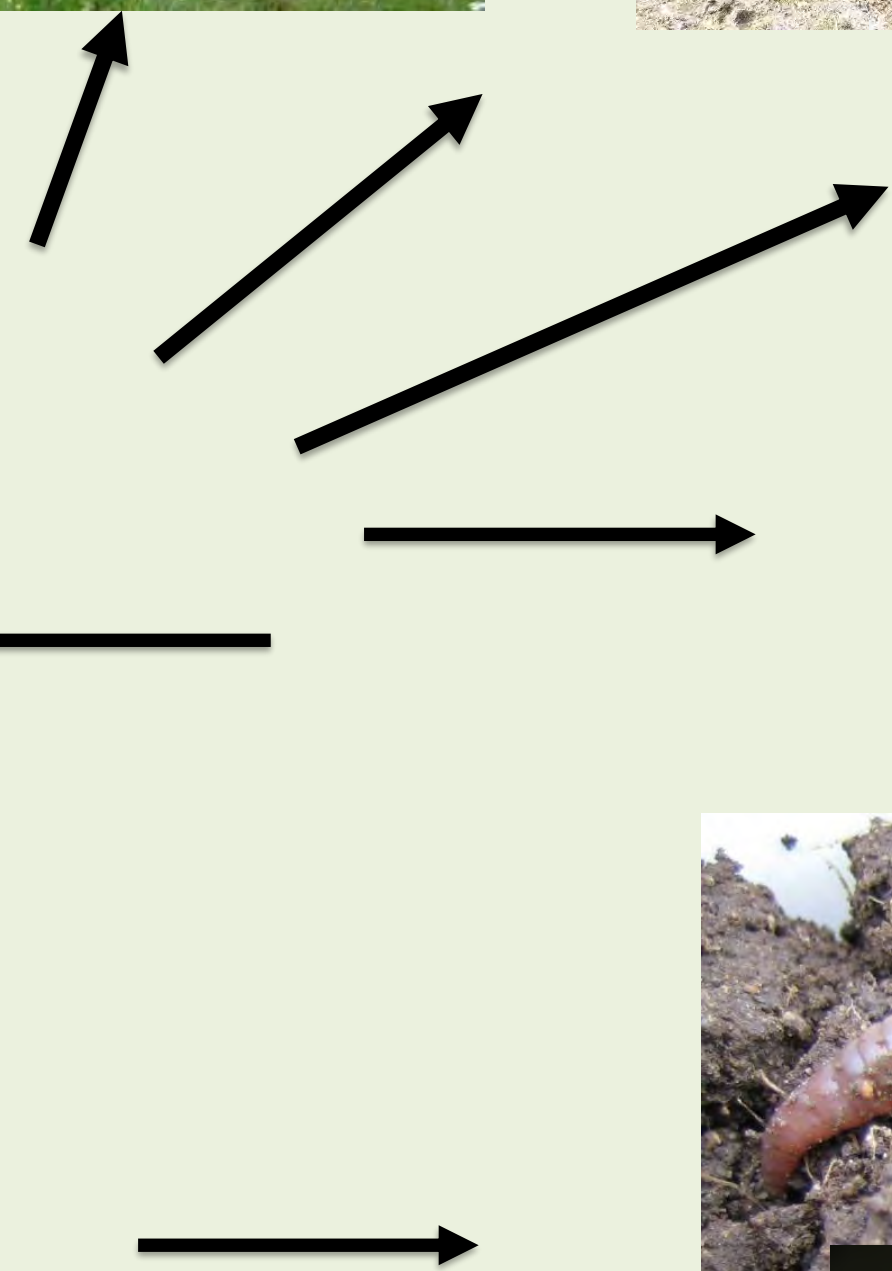
Hansen, S., Berland Frøseth, R.,m.fl. . (2019). Reviews and syntheses: Review of causes and sources of N₂O emissions and NO₃ leaching from organic arable crop rotations. *Biogeosciences*, 16(14), 2795–2819.

Nitrogen ved ulik behandling av grønngjødsel

Mengde total N i tre slåtter av grønngjødsel, mineral N i jord (0-25 cm) og total N i byggkorn etter at plantemassen av grønngjødsel ble liggende (GL) eller fjernet (GF) fra stubben.

Bruk av grønnmasse

Dårlig utnyttning av næring i jorda ved

- dårlig drenering
- dårlig jordstruktur
- sur jord
- Tørke: Regn og vanning etter tørke -> stor fare for utvasking

Spørsmål ?

Foto: NORSØK